

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ

№ 231 (13.828)

Баҳоси эркин нарҳда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ МДҲНИНГ НОРАСМИЙ САММИТИДА ИШТИРОК ЭТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 2018 йил 6 декабрь куни Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо мамлакатлар Давлат раҳбарлари кенгашининг Санкт-Петербург шаҳрида бўлиб ўтган норасмий мажлисида иштирок этди.

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевни Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин кутиб олди.

Суратга тушиш маросимидан сўнг МДҲга аъзо давлатлар раҳбарларининг норасмий учрашуви бошланди.

Алоҳида таъкидлаш кераки, мамлакатимизнинг Ҳамдўстликка аъзо давлатлар билан ҳамкорлиги турли йўналишларда изчил ва ҳар томонлама ривожланиб бормоқда.

Президентимиз жорий йил 28 сентябрь куни Душанбе шаҳрида бўлиб ўтган МДҲ Давлат раҳбарлари кенгаши мажлисида иштирок этган эди.

Ўтган даврда мамлакатимиз МДҲ доирасида ўн та тармоқ бўйича ҳамкорликка қўшилди. Ўзбекистон ташкилот Парламентлараро ассамблеясининг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлди, Ўсимликлар карантини бўйича мувофиқлаштирувчи кенгаш, Фан-техника ва инновация соҳаларида ҳамкорлик бўйича давлатлараро кенгаш, Агросаноат комплекси масалалари бўйича кенгаш, Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш бўйича комиссия, МДҲга аъзо давлатлар хавфсизлик органлари ва махсус

хизматлари раҳбарлари кенгаши, МДҲнинг хизматлари бўйича эркин савдо зонаси тўғрисида битимини ишлаб чиқишга оид юқори даражали ишчи гуруҳ ва бошқа органлар фаолиятига қўшилди.

Ўзбекистон МДҲ маконида ўзаро бозорларни шакллантириш, божхона тартиб-таомилларини соддалаштириш, халқаро ва минтақавий транспорт йўлакларидан самарали фойдаланиш тарафдоридир.

Жорий йилда Ўзбекистон Ҳамдўстлик доирасида Мудофаа вазирлари кенгаши, Уруғчилик масалалари бўйича мувофиқлаштирувчи кенгаш, Стандартиштириш, метрология ва сертифицирлаштириш бўйича кенгаш, Геодезия, картография, кадастр ва Ерни масофадан туриб зондлаш бўйича давлатлараро кенгаш мажлислари ва кўплаб бошқа муҳим тадбирларни ўтказди. Бу турли соҳаларда кўп қиррали ўзаро манфаатли ҳамкорликни сезиларли даражада фаоллаштириш, иқтисодий ва инвестициявий алоқаларни мустаҳкамлаш, саноат кооперациясини кенгайтириш имконини берди.

Учрашувда Ҳамдўстлик давлатларининг савдо-иқтисодий ҳамкорлигини янада ривожлантириш,

ўзаро савдо ҳажмини ошириш, транспорт-коммуникация салоҳиятидан самарали фойдаланиш, шунингдек, хавфсизликни мустаҳкамлаш, замонавий хатар ва таҳдидларнинг олдини олиш ва уларга қарши курашиш масалаларига эътибор қаратилди.

Гуманитар, таълим ва туризм соҳаларида алмашувларни изчил давом эттириш зарурлиги таъкидланди.

Томонларни қизиқтирган бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Республикаси келаси йил МДҲда ҳамраис, 2020 йилда эса МДҲ Давлат раҳбарлари саммитига мезбон бўлади.

МДҲ норасмий саммити доирасида Президентимиз қатор давлат раҳбарлари билан икки томонлама суҳбатлар ўтказди. Уларда 2018 йилда самарали шерикликнинг асосий яқунлари ва келгусидаги ҳамкорликнинг истиқболли йўналишлари муҳокама қилинди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Санкт-Петербург шаҳрига ташрифи якунига етди.

ЎЗА

ДЕПУТАТЛАР МАМЛАКАТ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИГА ДАХЛДОР ҚОНУН ЛОЙИҲАЛАРИНИ МУҲОКАМА ҚИЛДИЛАР

2018 йил 6 декабрь куни Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда депутатлар мамлакат ижтимоий-сиёсий, социал-иқтисодий ҳаётининг турли соҳаларида амалга оширилаётган ислохотларни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашга қаратилган бир қатор қонун лойиҳаларини кўриб чиқдилар.

Мажлис кун тартибига киритилган масалалар сиёсий партияларнинг парламент қўйи палатасидаги фракциялари ҳамда Ўзбекистон Экологик ҳаракати депутатлар гуруҳи йиғилишларида дастлабки тарзда муҳокама қилинган эди.

Депутатлар ишни "Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар томонидан қўшма аксилтеррор ўқув машғулотларини ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисидаги Битимни (Душанбе, 2008 йил 28 август) ратификация қилиш ҳақида"ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини кўриб чиқишдан бошладилар.

Қайд этилганидек, 2008 йилнинг 28 августда ШХТ Давлат раҳбарлари Кенгашининг Душанбе шаҳрида бўлиб ўтган йиғилишида Ўзбекистон Республикаси томонидан бир қатор ҳужжатлар, шу жумладан, Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар томонидан аксилтеррор ўқув машғулотларини ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисидаги Битим ҳам имзоланган эди. Битим қонунларида кўра, бундай ўқув машғулотларини ўтказишдан мақсад — Томонларнинг ҳудудларида террорчилик ҳаракатлари содир этилганда ёки шундай хавф-хатар пайдо бўлганда қўшма ҳаракатларни амалга ошириш учун махсус аксилтеррор тузилмаларини тайёрлашдан иборат.

Депутатлар нафақат мамлакатимиз, балки минтақада хавфсизлик ва осойишталикни таъминлаш мақсадида бу борада халқаро тажриба алмашиш ҳамда ШХТга аъзо давлатлар ваколатли органлари аксилтеррор бўлинмаларининг террорчи гуруҳ аъзолари фаолиятларини бартараф этиш бўйича махсус операцияларини ўтказишда мувофиқлаштирилган ҳаракатларини тақомиллаштириш заруратини инобатга олган ҳолда, ушбу халқаро ҳужжатни ратификация қилиш муҳим аҳамиятга эга эканини қайд этдилар ва уни ёқлаб овоз бердилар.

Шундан сўнг мажлис кун тартибига киритилган навбатдаги масала — "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимча киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси атрофича муҳокама этилди.

Ушбу лойиҳа Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 июлдаги қарори билан тасдиқланган Жаҳон банки ва Халқаро молия корпорациясининг Ўзбекистон Республикасининг "Бизнес юритиш" борасидаги кўрсаткичларини яхшилаш бўйича "Йўл харитаси" ижросини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилди. Қонун лойиҳаси билан Солиқ кодекси ҳамда бир қатор қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиб, улардан давлат органлари ҳамда бошқа ташкилотлар томонидан тадбиркорлик субъектларидан ҳужжатларга муҳр қўйиш, шунингдек, ҳужжатлар муҳр билан тасдиқланишининг талаб қилиниши назарда тутилган нормалар чиқарилмоқда.

Депутатларнинг таъкидлашича, бу янгилик юртимизда тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишнинг янада соддалаштиришга кўмаклашади. Пировардида эса Жаҳон банки ва Халқаро молия корпорациясининг Ўзбекистон Республикасининг "Бизнес юритиш" борасидаги кўрсаткичларини янада яхшилаш имконини беради.

Мажлисда кўриб чиқилган "Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексида ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси ҳам қўшимча муҳокамага сабаб бўлди.

Ушбу қонун лойиҳаси мамлакатимиз Президентининг 2018 йил 5 июлдаги "Ўзбекистон Республикасининг ташқи меҳнат миграция тизимини янада тақомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ҳамда бошқа бир қатор қарорларининг ижросини таъминлаш мақсадида Бош прокуратура томонидан Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги билан биргаликда ишлаб чиқилган.

Йиғилишда мазкур соҳадаги ҳуқуқни қўллаш амалиёти таҳлиллари меҳнат ва меҳнат муҳофазаси масалалари, бандлик соҳасида белгиланган қарорларнинг таъминланмаслиги, вояга етмаганлар меҳнатидан фойдаланиш, меҳнатта маъмурий тарзда мажбурлаш ҳамда иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини суғурта қилмаслик каби ҳуқуқбузарликлар сони ошиб бораётганини кўрсатаётгани қайд этилди. Шундан келиб чиқиб, мазкур лойиҳа билан қонунчиликка фуқароларнинг меҳнат ва ижтимоий ҳуқуқларини таъминлаш, меҳнат муносабатларидаги жараёнларни тартибга келтириш, бандлик ҳамда меҳнат муҳофазасини янада қучайтириш билан боғлиқ тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритилмоқда.

(Давоми 2-бетда)

**8 декабрь – Ўзбекистон
Республикаси Конституцияси
қабул қилинган кун**

МАНГУ ЁНИҚ МАШЪАЛА МУҲРИ

Кейинги пайтларда бугунги ҳаёт мезонини нима белгилайди, деган савол кўпчилиكنи ўйлантирмоқда. Зеро, глобаллашув жараёнидаги арзимоган биргина хато ҳам қимматга тушиши тайин. Иш бор жойда хато бўлади, деган ақида бизни мантиқан ўсишга, юксалишга ундайди. Инсоният тақдирини, унинг келажагини борасида гап кетганда эса хато қилиш мумкин эмас.

Яқинда Жаҳон банки президенти Жим Ён Кимнинг Америка Қўшма Штатларининг нуфузли "Foreign affairs" журнали сайтида чоп этилган таҳлилий мақоласини ўқиб, инсониятни ташвишга солаётган ҳолатдан хавотиримиз орди. Мақолада келтирилган факт ва рақамлар кишини кенгрок тафаккур қилишга, инсон капиталига инвестиция қилишдан манфаатдорлик туйғусини қучайтириш йўлида бош қотиришга ундайди.

Хўп, инсон капитали нима? Давлатчилигимиз тарихида бунга қандай эътибор қаратилган? Ҳозир-чи? Бу кўнча дунёнинг бошқа қитъаларида вазият қандай тусда намоён бўлаётди? Мана шу саволларга жавоб излаб, бир неча манбаларни таққослаб ўрганишга тўғри келди.

Аҳоли саломатлиги, билим ва кўникмаси, тажриба ва турмуш тарзини яхшилашга ажратилган маблаг ёки юқори кўринишдаги ғамхўрлик инсон капиталига киритилаётган сармоя ҳисобланар экан. Ўтмишда ақдоқларимиз саломатлигини қадрлашни биринчи галдаги вазифа санашгани эътиборимизни тортади. Бунинг учун аҳоли соғлиғига жавобгар табиблар академиялари мавжуд бошқарув тузилмаси қабул қилинган бўлган. Марказий кентлардан тортиб, олис қишлоғу овулларгача табиблар фаолияти тизимли шакллантирилган. Уларнинг билим олиши, ўзаро тажриба алмашиши ҳам назоратда бўлган. Ёнг муҳими, жамоат жойларида ҳаммомлар хизмати йўлга қўйилган. Бу ҳолнинг қандай пухта ишланганини билиш учун қадимги улуг тарихчилар битган ёдномаларни эслаш, айниқса, суриялик тарихчи Ибн Арабшоҳ, испаниялик элчи Клавихо ёзувларини кўздан кечириш кифоя.

(Давоми 2-бетда)

НАВАЛАЛ ЭКОЛОГИЯ
2017-2021

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

Бугун пойтахтимиз Тошкент шаҳри улкан қурилиш майдонига айланган. Ўнгу сўлимизда яратиш ва янгилаш завқси. Қурилиш ишларининг миқёси, шиддати, сифати ва албатта ажиб гўзалликка чулганган жозибасига бир назар ташланг. Бундай кенг кўламли янгилиниш ва ўзгаришларни бундан бир неча йил аввал ҳатто тасаввуримизга ҳам сиғдиролмасдик.

ШАҲАРСОЗЛИКНИНГ ЗАМОНАВИЙ ҚИЁФАСИ

Президентимиз ташаббуси ва гоёси билан бутун юртимиз янги давр руҳига мос замонавий мегаполисга айланмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг жорий йил 2 апрелдаги "Қурилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимини тубдан тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони қурилиш ва шаҳарсозлигимизнинг пойдевори бўлди. Ҳудудларнинг замонавий қиёфасини шакллантириш, яшаш ва дам олиш учун қулай шарт-шароитларни яратишга қаратилган шаҳарсозлик фаолияти сифати жиҳатидан тамомил янги босқичга кўтарилганига гувоҳ бўлиб турибмиз.

Бугунги қурилаётган осмон-ўпар бинолар, янги "Бизнес сити"лар тобора жадаллашиб бораётган тараққиётимиз билан басма-бас кўкка бўй чўзмоқда. Бу бинолар яқин келажада янги тараққиётимизнинг тимсолларига айланиши, шубҳасиз.

Ҳа, вақт бир жойда тўхтаб турмайди. Замонавий технологиялар ва дастурлар эса ўзгармасдай кўринган вақтга ҳам таъсир қилаётгандек, тезлашгандек, гўё назаримизда. Замон билан ҳамнафас ёки замондан бир қадам олдинда яшашнинг ўзи бугунги кун талабидир. Кўз олдимизда юз бераётган кенг кўламдаги исло-

хотлар Ўзбекистон тарихида янги саҳифани очди. "Tashkent City" лойиҳаси билан эса Ўзбекистон жаҳон саҳнасида замонавий ва тараққий этаётган республика сифатида намоён бўлмоқда. Шаҳар ичида шаҳар қуриляпти. Бу бунёдкорлик, шаҳарсозликнинг янги чора-тадбирлари билан лойиҳаларнинг ҳаётимизда акс эттишидир.

Бугунги кунда "Tashkent City"га ажратилган 80 гектарлик ер майдонидида қурилиш ишлари бир зум ҳам тўхтамасдан, барчаси кўзланган режа асосида кетмоқда.

(Давоми 2-бетда)

МАМЛАКАТИМИЗДА

• Термизда Асосий қонунимиз қабул қилинганнинг 26 йиллиги арафасида бир гуруҳ фаол ва ташаббускор фуқароларга "Маҳалла ифтихори" кўкрак нишонини топшириш маросими бўлиб ўтди.

• Самарқандда вилоят хотин-қизлар кўмитасининг навбатдаги ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда Самарқанд вилояти хотин-қизлар кўмитасининг янги бошқарув таркиби сайланди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитасининг янги таҳрирдаги устав лойиҳаси юзасидан тақлифлар билдирилди.

• Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ кўмитаси ҳузуридаги Малака ошириш марказининг Наманган филиалида солиқ тўловчи хўжалик юритувчи субъектлар бош ҳисобчилари учун ўқув семинари ташкил этилди. Унда Президентимизнинг 2018 йил 29 июндаги "Ўзбекистон Республикасининг солиқ сиёсатини тақомиллаштириш концепцияси тўғрисида"ги фармони мазмун-моҳияти, аҳамияти ва унда белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш механизмлари алоҳида эътибор қаратилди.

• Андижон вилояти Шаҳрихон туманидаги аёллар пальтоси ишлаб чиқарувчи фабрика янги бинода иш бошлади. Янги бино қуриш учун туман ҳокимлиги томонидан Ваҳм қишлоғидан 1,2 гектар ер майдони ажратилди. Фабрикага Туркия, Хитой давлатларидан илгор технологиялар, янги дастгоҳ ва ускуналар келтириб ўрнатилди. Айни пайтда барча қулайликларга эга замонавий фабрикада 250 нафар хотин-қиз меҳнат қилмоқда. Уларнинг самарали ишлаши учун барча шароит яратилган.

ЖАҲОНДА

• Япония қирғоқларида АҚШ ҳарбий-денгиз кучларига қарашли иккита самолёт ёниги қўйишга бориши жараёнида ўзаро тўқнашиб ҳалокатга учради. Самолётларнинг етти нафар экипажи аъзоларидан фақат бири кишининг тирик қолгани маълум бўлди. Ҳозирда АҚШ ва Япония ҳарбийлари томонидан ҳалокатга учраган ҳаво кемалари ва ҳаётдан қўз юмган учувчиларни излаш ишлари олиб боришмоқда.

• АҚШнинг Калифорния университети олимлари ўтказган тадқиқотлари давомида одамнинг кўзларида ўлим хавфи юқори бўлган касалликларни чакирувчи оксиллар мавжуд эканлиги ҳақида ҳулосага келишди. Ушбу сирли касаллик кўзгатурувчилари бош мия ичида кўпайиб, оксилларга зарар етказди. Одатда, у касаллик наслий келиб чиқади. Бироқ, сифатсиз гўшт маҳсулотни истеъмол қилганда ёки жарроҳлик амалиётидан кейин ҳам ушбу инфекцияни юктириб олиши мумкин. Бунда бош мия ва бошқа органларнинг асаб тоналари зарарланади.

8 декабрь – Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун

ЖАМИЯТ ҲАЁТИДАГИ ЭНГ АСОСИЙ ҲУЖЖАТ

1992 йил 8 декабрда қабул
қилинган Конституциямиз

**Ўзбекистон тарихида узоқ, давомли
мақсад ва вазифаларимизни аниқ
белгилаб беришда ўзининг пухта
ўйланган тамойил ва қоидалари
билан ишончли ва ҳал қилувчи
омил бўлди.**

Ҳар йили Конституция қабул қилинган сана ол-
дидан фуқаролар, айниқса, ёшлар ўртасида унинг
мазмун-моҳияти, шу асосда яратилаётган қонун-
лар ҳамда уларнинг инсон ҳуқуқ ва эркинликларини
таъминлашдаги аҳамиятини тушунириш
йўзасидан тадбирлар ўтказилишининг аҳамияти
катта.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул
қилинганнинг 26 йиллиги муносабати билан Тош-
кент тўқимачилик ва енгил саноат институтида
"Конституция – демократик ҳуқуқий давлат қури-
лишнинг кафолати" мавзусидаги тадбир ҳам шулар
жумласидан.

Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси депутатлари, институт раҳ-
барияти, МК "Ватанпарвар" тақшילותи "Яккаса-
рой ЎСТК" унитар корхонаси ходимлари, ўқитувчи
ва талабалар иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққан Ўзбекистон Респуб-
ликаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депута-
ти Акмал Умрзаков, Яккасарой туман суди раиси
Ҳасан Хайитов ва бошқалар юртимизда қонуний
асосга таянган ҳолда босқичма-босқич амалга
ошириб келинаётган ислохотлар ва бу жараёнда
инсон ҳақлари устуворлигига қаратилаётган
алоҳида эътибор мувофақиятлар омили бўлаёт-
гани, юртимизда янги жамият, янги ҳаёт қуриш-
да эришган ютуқларимиз ва олдимизда турган
вазифалар ҳақида тўхталиб ўтишди.

Тадбир давомида Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати Ак-
мал Умрзаковнинг "Конституция – мамлакатимиз-
да амалга оширилаётган ислохотлар ва бунёд-
корлик ишларининг муҳим пойдевори", жиноят
ишлари бўйича Яккасарой туман суди судьяси
Тимур Басимовнинг "Конституция – давлат ҳо-
кимияти фаолиятининг асоси" мавзусидаги маъ-
рузалари тингланди.

Зиёда РАСУЛОВА

(Давоми. Боши 1-бетда)

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки,
"Tashkent City" ўзининг экологик ечими
ва замонавий дизайни билан барчани лол
қолдираётган лойиҳалардан бири сифа-
тида баҳоланмоқда. Мисол учун бу ерда
1-лотда "Gardens Residence" кўп хонадон-
ли турар жой мажмуаси қурилмақда. Янги
турар жой мажмуаси 9 та кўп хонадонли
А тоифадаги уйлاردан иборат бўлиб, 8
гектар майдонни эгаллайди. Унда ҳар бири
44 метр квадратдан 260 метр кв.гача
бўлган 1130 дан ортиқ хонадон жойлаша-
ди. Улар ҳашаматли пентхаус ва терраса-
ларни ўз ичига олади. Ушбу турар жой
мажмуасини лойиҳалаш ва қуришда хори-
жий компанияларнинг энг яхши аудит, кон-
салтинг ва қурилиш соҳалари мутахассис-
лари жалб этилган. Мисол учун Буюк Бри-
таниянинг машҳур "ARUP" архитектура бю-
роси, Туркиянинг "Ozguven" лойиҳалаш
компанияси ва "Maven" консалтинг ком-
паниясини мутахассислари мазкур объект-
да иш олиб бормоқда.

– Лойиҳада энг сўнгги қурилиш тех-
никалари ва усулларидан фойдаланилган,
– дейди туркиялик мутахассис А.Илдиш.
– Мисол учун қўлиб системалар шулар
жумласидан. Қолаверса, қурилиш майдон-
ида хавфсизлик талабларига ҳам алоҳи-
да эътибор қаратилган. Бу жараён бир
неча усулда олиб борилаётган.

Қурилиш ишларида маҳаллий мутахас-
сислар, миндан ортиқ қурувчи ва муҳан-
дир-архитекторлар қатнашмоқда.
"Tashkent City" республикада шаҳарсоз-
лик, архитектура, умуман, шаҳарнинг ке-
лажидидаги таъкид қилинишни белгиллаш
қурилиш бўлгани учун уни нафақат бино-
ларнинг таъкид қилиниши, балки ички ди-
зайни, сифати билан ҳам ўзига хос лойиҳа,
дейиш мумкин.

Қурувчи муҳандис Шавкат Шахридди-
новнинг таъкидлашича, ер ости қурилиш
ишларида энг мустаҳкам хомашёлардан
фойдаланилмоқда.

Қурилиш иншоотининг мустаҳкамлиги
бетоннинг таркибигагина эмас, балки
унинг қандай шариқтада қотишига ҳам боғ-
лиқ. "Tashkent City"нинг қурилишида
Ўзбекистонда илк бор немис технология-
лари асосида йиғилган модулли йиғилув-
чан қўлиплардан фойдаланилмоқда. Унинг
қўлиплари турли ҳажм ва шаклдаги бетон
устунларининг "пишиш" жараёнини
тезлаштиришда ва енгиллаштиришда. Бу
ёрдамчи конструкция фойдаланиш учун
қулай ва мустаҳкам, унинг ўзгармас гео-
метрик ўлчамидан 400 мартагача фойда-
ланиш мумкин. Масалан, оддий ёғоч
қўлиплардан 10 марта фойдаланилади, унда
вақт ўтиши билан бетон тахталалари еми-
рли юзбояди ҳамда уларни алмаштириш-
га тўғри келади. Янги қўлиплар эса си-
фати таъминлаб, қурилишда сарфлана-
диган вақтни тежаш имконини беришда.

Ушбу қурилишда фаолият олиб бора-
ётган мутахассисларнинг эътирофица, маз-
кур бунёдкорлик ишлари Ўзбекистон қури-
лиш соҳасида туб бурилиш ясамоқда.
Ишбилармонлик маркази худудининг

МАНГУ ЁНИҚ МАШЪАЛА МУҲРИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бу жараёнда билим ва кўникма ҳам гоёт муҳимдир.
Қадимдан бизда илм олиш ва кўникмани янада чарлаш
учун номдор академиялар иш юритган. Улардан бири –
минг йиллик тарихга эга Хоразм Маъмур академияси-
дир. Муҳими, бундай эзгу ишлардан салтанат соҳибла-
ри ҳам четда турмаган. Таълим-тарбия ҳаммаша уларнинг
қарамоғида бўлган. Келажак авлодга илм бериш бетаъ-
ма амалга оширилган. "Темур тузуқлари"дан келтирил-
ган куйидаги иқтибос фикримизга далил бўла олади:
"Саййидлар, уламо, машойих, оқилу донолар, муҳаддис-
лар, тарихчиларни сара, эътиборли одамлар ҳисоблаб,
иззату ҳурматларини ўрнига қўйдим... Уламо билан суҳ-
батда бўлдим ва пок ниятли, тоза қалбли кишиларга
талпиндим".

Яна бир ҳолат турмуш тарзи билан боғлиқдир. Юр-
тимизда ҳаёт кечирши маданиятига нисбатан жиддий эъти-
бор қаратилган. Бой оилами ёки камбағал, фарқи йўқ,
тоза-озодаликка, одоб-ахлоққа қатъий риоя қилинган.
Диёримиздаги меъморий обидалар қузилган, ўтмишда
ота-боболаримиз қай тарзда кун кечирганига яна бир
бор шохид бўлиш мумкин. Тағин бир гап: қатто, бошпа-
налар тарҳида ҳам аjoyиб қулайлик қузилган. Меҳмон
учун алоҳида, оила аъзолари учун буткул ихоталанган хо-
налар бунёд этилган. Бу билан оиланинг ҳар бир аъзоси
қўздан, суқдан, бегона назардан ҳимояланган. Айниқса,
қилла уйларида берухсат кириш, меҳмон бўлиш тақий-
ланган. Буни тўғри тушуниш керак: чекловлар зулмор-
лик белгиси эмас, аксинча, миллат генофондини соф
асрашга хизмат қилган. Абдулла Қодирийнинг "Ўткан кун-
лар" романидаги Юсуфбек Хожини хонадонининг рангинг
таъсирини бир ёгда олиш. Ушбу оилада ҳамма нарса ўз
ўрнига эга бўлгани билан умумий ўзбекона турмуш тар-
зини кўз олдимизда гавдалантиради.

Бугун мамлакатимизда инсон капиталига устувор
аҳамият қаратилиб, катта миқдорда инвестиция кири-
тилмоқда. Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан ҳар то-
монлама фаровон жамият қуриш концепцияси ҳаётга тат-
биқ этилмоқда. Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2017
йили мамлакатимиз ёшлари билан учрашувдаги нутқида
таъкидлаганидек, ҳар қандай ислохот, хусусан, миллион-
лаб ёшларнинг ҳаёти ва келажига бевосита дахлдор
бўлган ўзгаришлар ҳар томонлама чуқур ўйлаб иш ту-
тишни, етти ўлчаб, бир кесилиш талаб этади.

Шу ўринда таъкидлаш кераки, бугунги галаёни олам-
да бундай эътибор ҳар канча мактовга аризуғилқидир.
Эътибор қилинган, Жаҳон банки президенти Жон Ён
Кимнинг "Foreign affairs" журнали сайтида чоп этилган та-
ҳлилий мақоласида келтирилишича, беш ёшгача бўлган
болаларнинг қарийб тўртдан бири тўйиб овқатланмай-
ди, 260 миллиондан зиёд бола ва ёш мактабда ўқимай-
ди, ривожланиётган мамлакатларда мактаб ёшидида ки-
чик болаларнинг 60 фоизиди ҳамон минимал таълим олиш
имконияти мавжуд эмас.

Мана, вазият қандай мураккаб: даҳшатдан юракка гул-
гула оралайди. Юқоридаги рақамлар бизни ҳушёрликка,
янада масъулиятли бўлишга даъват этади. Бунга жавоб-
ни Жаҳонхалқлар Ёнури... нахотки инсоният ўз қашфи

билан ўзини вайрон этади", дея баҳо берган. Ҳалоқат
эшигини очган гегемон давлатлар ўртасидаги зимдан
кескин тус олган қуролланиш пойгаси ҳали-ҳануз киши-
лик жамиятининг тинчасини қуритиш билан овора. Муд-
хис фалокатларга доя бўлаётган чиркин қарашлар инсо-
ниятнинг юрагини тилка-пора қилмоқда. Асрларни қари-
таётган сўнгсиз совуқ урушлар минг-минглаб одамлар
тақдирини ўзгартириб, ҳаётини зулмат сари етакламоқ-
да. Очлик, лоқайдлик исканжасидагиларнинг умиди
сўнган. Тўғри, дунё ахли бу кўргуликларга қарши енг
шимариб курашмоқда. Аммо... Устунлик барибир олам
ахли бошига кўргуликлар ёғдираётган нафс бандалари
томонида. Оний эътиборсизлик нақадар қимматга туши-
шини шўри қуриётган жабрдийда миллатлар борлиги-
дан ҳам фаҳмласа бўлади. Бунинг ягона ечим: тинчлик
истаги! Афсуски, бу майл димоғдор салтанатлар назди-
да сарик қақага арзimas бўлиб бораётган кўринади. Доно
халқимизнинг "Тинчлик билан эл қўқарар, ёмғир билан
ер" мақолини ҳаётимиз йўлдошига айлантириш тарад-
дудиди яшамок жоиз.

Бош қомусимизда "Ҳар ким билим олиш ҳуқуқига эга.
Бепул умумий таълим олиш давлат томонидан кафолат-
ланади. Мактаб ишлари давлат назоратидир" (41-мод-
да), деб белгилаб қўйилган. Бу инсон капиталига инвес-
тиция киритишнинг пухта ҳуқуқий негизини белгилаб бе-
ради.

Унутмаслик кераки, инсон капиталига инвестиция ки-
ритиш ишонч даражасини ҳам оширади. Ишонч устун
бўлган жамият, одатда, юқори иқтисодий ўсишга эри-
шади. Чунки "ишонч терапияси" кўз илгасмас тенгсиз кучга
эга, деган чин ақида мавжуд.

Тириклик домига тушиб, манфаат учун қалбларни ўкси-
таётганларга нисбатан нафрат ўти аланга олади. Бегу-
ноҳ кимсаларнинг зор қақшаши яхшилик аломати эмас.
Жамият маданий-маънавий қиёфасини шакллантириш-
нинг муҳим жиҳати – соғлом авлод, мусоффо ҳаёт, тўкин
замонадир. Конституциямизда яна оила жамиятнинг асо-
сий бўлини экани, жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш
ҳуқуқига эгаллиги ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамланган.

Шуни алоҳида айтиш жоизки, бизда фарзанд тарбия-
лашнинг энг самарали усулидан бири илоҳий ҳикмат-
ларни ёшлагидан қўлига қўйиб, қандай буюк зотлар-
нинг авлоди эканини ўргатиш, уларга миллий ғурур, ҳаё,
ибо, ғайрат-шижоат туйғуларини синдиришдир. Шу са-
баб инсоният тамаддунига улкан ҳисса қўшган, буюк ал-
ломаларни дунёга берган ўзбек халқининг бугунги да-
вомчилари ҳам яна ўзларини англаб, жаҳонга юз тутмоқ-
да. 24 ноябрь – 3 декабрь кунлари Туркияда 16 ёшгача
бўлган ўсмирлар ўртасида ўтказилган Жаҳон шахмат
олимпиадасида ғолиб чиққан, ақл-тафаккур бобида тенг-
дошларидан бир бўй баландлигини исбот этган фар-
зандларимиз қамол топишида ҳам домийи ғамхўрлик-
нинг ўрни ва аҳамияти беқиеъ, албатта.

XX аср ўрталарида Жаҳон банки президенти Жон Мак-
Клоу шундай ёзган эди: "Тараққиёт – бу тахтага чишиш,
сўнгра сеҳрли таёқча ва доллар билан ҳаётга жорий қилиш
мумкин бўлган нарса эмас".

**Ғайрат ШИРИНОВ,
Ўза муҳбири**

(Давоми. Боши 1-бетда)

395 минг квадрат метрини турар жой би-
нолари, 281 минг квадрат метрини офис-
лар, 349 минг квадрат метрини савдо
нуқталари, 64 минг квадрат метрини эса
меҳмонхоналар эгаллайди. Анжуманлар
зали ва кўргазма биноларига 36 минг
квадрат метр, таълим муассасаларига 9
минг квадрат метр ажратилади. 33 минг
квадрат метрда дам олиш жойлари барпо
этилади. Ушбу кўп қаватли, замонавий
шароитларга эга бўладиган уйлар ҳали
тўлиқ қуриб бўлинмасдан оқуларни харид
қилиш истагида бўлган фуқаролар кўпчи-
лини ташкил қилмоқда. Бунинг учун
қурилиш майдонининг яқинида савдо офи-
си ишлаб турибди. Мана шу шароитнинг
ўзи ҳам янгилик саналади. Ҳар қандай са-
волга бу ердан жавоб олиш мумкин. Ҳат-

Президентимизнинг ташаббуси билан
"Tashkent City"да бунёд этилаётган уй-
жойлар хорижликлар учун эмас, балки
тошкентликлар, умуман, ўзбекистонлик-
лар учун мўлжалланган. Бундай аjoyиб
шароитларда яшаётган инсонларнинг он-
гида, дунёқарашига ўзгариш бўлади, ян-
гича маданият шаклланади. Ушбу уйлар
халқимизга узоқ муддатга кредит асосида
берилади.

Бугунги кунда 7-лотда ҳам қурилиш иш-
лари жадал кетмоқда. Бу лот миллий меъ-
морчилик қўрилишини ўзда намоён эт-
ган Европа сайлиғи бўлиб, 6 қаватли
бинолардан ташкил топади. Бинонинг па-
стки қаватида қаҳвахона, ресторанлар, сав-
до шохобчалари, таниқли брендларнинг
бутиклари, юқори қаватларида эса турар

лик мутахассис Қ.Ўздемир. – Бундан таш-
қари халқаро талабларга жавоб берадиган
учрашулар ўтказишга мўлжалланган зал-
лар, ресторан ва барлар бўлади. 4-қават-
да гўзал бир ховуз қурилади. Бир қара-
ганда бу худди муаллақ турган аквариум-
ни ёдга солиди. Биз бу меҳмонхона Тош-
кентнинг янги юзи бўлишига ишонамиз.

Шу ўринда "Hilton" меҳмонхоналари
ҳақида айрим рақамларни келтириб ўтиш
ўринли. Биринчи "Hilton" меҳмонхонаси
1919 йилда АҚШнинг Техас штатида бар-
по этилган. Ҳозирда ушбу бренд остида
жаҳоннинг 103 мамлакатда 5 мингдан
ортиқ меҳмонхона фаолият юритмоқда.
Демак, яқин бир йил ичида Ўзбекистонда
ҳам машҳур "Hilton" меҳмонхонаси фао-
лият бошлайди. "Hilton"нинг ёнидан кон-
гресс-холл ўрин олади. Конгресс-холл ху-
сусида тўхталадиган бўлса, унинг уму-
мий майдони 33 минг м²ни ташкил қи-
лади. Ушбу бино хориж давлатлари раҳбар-
лари ва юқори мартабали меҳмонлар уч-
рашуварли учун хизмат қилади. Энг сўнги
техника ва технологиялар билан жиҳоз-
ланади. Ер ости автотураргоҳлари билан
таъминланади.

– Мен бу каби иншоотни Туркияда ҳам
учратмаганман, – дейди фикрини давом
этитириб, туркиялик мутахассис. – Чунки
бу бино ўзвий бир механизм, битта те-
хнология. Бир қараганда, бу сезилмаслиги
мумкин. Аммо ҳар тарафдан бир электро-
ника муҳассам. Бинода бир вақтнинг ўзида
ўндан ортиқ давлатлар вакиллари ишти-
рокида халқаро учрашулар ўтказиш мум-
кин. Муҳими улар ўз она тилларида сўзла-
шади. Таржима бир-бирига умуман халал
бермайди. Бу демак, конгресс-холл шу
қадар юқори технологиялар билан таъмин-
ланади. Аудиовизуал технологияларни
америкалик мутахассислар ўрнатади. Бун-
дан ташқари қурилиш-тиклаш ишларида
бир неча давлатларнинг мутахассислари
жалб қилиниши кўзда тутилган. Еритиш
тизими ҳам энг сўнги техникаларни ўзида
муҳассам қилди. ОАВ ходимлари учун ҳам
алоҳида шариот яратиш кўзда тутиллапти.
Шу ердан туриб, дунёнинг исталган нук-
тасига сигнални етказиб бера олиш им-
конияти мавжуд бўлади.

Шунингдек, "Tashkent City"нинг мар-
казида жойлашадиган боғ лойиҳасининг асо-
сий қисми бўлиб, нафақат замонавий мар-
каз, балки бутун пойтахт аҳолиси ва меҳ-
монлари учун очик бўлади. "Шаҳар ичида
шаҳар" дея эътироф этилаётган ушбу қури-
лиш ишларининг дастлабки натижалари-
ни биз 2019 йилнинг ўрталарида қўриши-
миз мумкин. "Tashkent City" сўзсиз, бу
нафақат Ўзбекистонда, балки Марказий
Осиёдаги энг улкан лойиҳалардан бири-
дир.

Ҳозирда "Tashkent City"нинг бетакдор,
бири-биридан мафтункор ва замонавий
иншоотларининг кундан-кун кўкка бўй
чўзиб, борган сари фузункор қиёфа касб
этаётганининг гувоҳи бўляпти.

**Жасур ЭЛИМОВ
СУРАТЛАРДА: "Tashkent City" мана
шундай жозибдор қиёфада қад
ростламоқда**

ДЕПУТАТЛАР МАМЛАКАТ ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИГА ДАХЛДОР ҚОНУН ЛОЙИҲАЛАРИНИ МУҲОКАМА ҚИЛДИЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда)

Мажлисида қўриб чиқилган "Ўзбекистон Рес-
публикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғри-
сидаги кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар
киритиш ҳақида"ги қонуни лойиҳаси эса
Президентимизнинг 2017 йил 1 ноябрдаги
қарори билан тасдиқланган 2017–2021 йил-
ларда илмий-тадқиқот муассасаларининг ин-
фратузилмасини мустаҳкамлаш ва иннова-
цион фаолиятини ривожлантириш бўйича
комплекс чора-тадбирлар дастурининг
23-банди ижросини таъминлаш мақсадида
ишлаб чиқилган.

Ушбу қонун лойиҳасидан кўзланган асосий
мақсад интеллектуал мулк объектларидан
қонунга хилоф фойдаланганлик учун жавоб-
гарлиқни қучайтириш, миллий қонун ҳужжат-
ларини интеллектуал мулк ҳуқуқларини тар-
тибга солиш соҳасидаги халқаро ҳужжатлар-
га мувофиқлаштириш, тадбиркорликни рағ-
батлантириш, инвестициявий иқлимни яна-
да яхшилашдан иборатдир.

Депутатларнинг фикрича, мазкур қонун
лоийҳасининг қабул қилиниши интеллектуал
мулк объектларига ҳуқуқ эгаларининг мулк
ҳуқуқлари ҳимоясини қучайтиришга хизмат
қилади. Шунингдек, интеллектуал мулк
объектларига ҳуқуқлар бузилгани учун жазо
белгилан, соҳадаги ҳуқуқий меъёрларни
халқаро ҳужжатларга мослаштириш, бир сўз
билан айтганда, жамиятда интеллектуал
мулкка ҳурмат билан қараш муносабатини
шакллантиришга хизмат қилади.

Юқори ишчанлик руҳида ўтган мажлисида
депутатлар томонидан яна бир қатор қонун
лоийҳалари қизгин муҳокама этилди.

Мажлисида Олий Мажлис Қонунчилик пала-
таси ваколатларига доир бошқа масалалар
ҳам қўриб чиқилиб, тегишли қарорлар қабул
қилинди.

**Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Матбуот хизмати**

МУАЛЛИФЛИК ВА ТУРДОШ ҲУҚУҚЛАРНИНГ ҲУҚУҚИЙ ҲИМОЯСИ ЙЎЛИДА

**Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлиси Қонунчилик палатасининг
Инновацион ривожланиш, ахборот
сиёсати ва ахборот технологиялари
масалалари қўмитаси билан
Ўзбекистон Республикаси Интеллектуал
мулк агентлиги ҳамкорлигида
"Ўзбекистон Республикасида
муаллифлик ва турдош ҳуқуқларнинг
ҳуқуқий ҳимояси халқаро
стандартларини жорий қилиш"
мавзусида семинар ташкил этилди.**

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг 2018 йил
30 ноябрь кунини бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида
депутатлар томонидан "Фонотрама тайёрловчилар-
нинг манфаатларини уларнинг фонотраммаларини
ноқонуний тақдорланишидан муҳофаза қилиш тўғри-
сидаги Женева конвенциясига, Бутунжаҳон интел-
лектуал мулк ташкилотининг муаллифлик ҳуқуқи
бўйича шартномасига ва Бутунжаҳон интеллектуал
мулк ташкилотининг ижролар ва фонотраммалар
бўйича шартномасига Ўзбекистон Республикасининг
қўшилиши тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси
қонуни лойиҳалари қабул қилинди.

Семинарнинг мақсади юқорида кўрсатиб ўтилган
қонун лойиҳаларига киритилган халқаро шартнома-
лар ва конвенцияларнинг санъат, адабий ва бадий
асарлар муаллифлари, ижрочилар ва уларнинг
фонотраммалари тақдорлаш босқисидagi ҳуқуқлар-
ни муҳофаза қилишдаги аҳамияти тўғрисида кенг-
роқ маълумот бериш, шунингдек, Ўзбекистон Рес-
публикасининг юқоридаги халқаро шартномаларга
қўшилиши муносабати билан мамлакатимиз ўз зим-
масига олган мажбуриятлардан мазмун-моҳиятини кенг
жамоатчиликка етказишдан иборат.

Интеллектуал мулк ҳуқуқини ҳимоялаш, шунинг-
дек, интеллектуал мулк ҳуқуқларини ҳимоя қилиш
соҳасидаги халқаро шартномалар талабларидан ке-
либ чиққан ҳолда ҳуқуқни қўллаш миллий амалиёти-
ни тақомиллаштиришга оид масалалар қизгин му-
ҳокама этилди.

Иштирокчиларнинг эътирофи этишларига, Ўзе-
кистон Республикасининг кўрсатиб ўтилган халқаро
ҳужжатларга қўшилиши республикамизнинг жаҳон
ҳамжамияти қаршида адабий ва бадий асар-
лар муаллифлари, ижрочилар, фонотрамма ишлаб
чиқарувчилар ва эшиттириш узатувчи ташкилотлар-
нинг ҳуқуқлари муҳофаза қилинишига тегишли хал-
қаро ҳуқуқий нормаларга оғишмай амал қилиш ис-
таги барқарор эканлигиндан гувоҳлик беради.

Экспертлар шартномалар ратификация қилини-
ши тўғрисидаги қонунларнинг қабул қилинишини
ижибый баҳолаб, қисқа муддат ичида мамлакатим-
изда муаллифлик ва турдош ҳуқуқлар ҳимояси, иш-
билармонлик муҳити ва умуман олганда, инвести-
цион муҳитни яхшиланишини таъкидлаб ўтди.

Нурилло НАСРИЕВ

**“Ижтимоий фикр” жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази томонидан
“Ўсмирлар ўзи ва кун тартиби тўғрисида” мавзuida ижтимоий сўров ўтказилди.
Унга республикамизнинг барча ҳудудлари қамраб олинди. Мазкур саволга шахар
ва қишлоқ жойларида истиқомат қилувчи 12 ёшдан 16 ёшгача бўлган ўсмирлар
жавоб берди.**

Сўров натижалари ўсмирларнинг руҳий ва жисмоний ривожланишида кун тартиби муҳим роль ўйнаши, ўқув юкларини ва дам олишнинг ўзаро мувофиқлиги, уйқунинг давомийлиги, вақтида овқатланишни назорат қилиш, интизомга ўргатишга ёрдам беришини кўрсатди.

Тадқиқот давомидида аниқланишича, кун тартибининг бузилиши ўсмирнинг жисмоний аҳволи ва унинг фанларини ўзлаштиришига жиддий таъсир кўрсатади. Муайян шароитда кун тартибининг бузилиши ўсмирларнинг ахлоқ чегарасидан чиқишга мойиллигидан далолат бериши мумкин.

Сўров натижалари кўрсатганидек, ўсмирларнинг аксарияти (82,9 фоиз) гигиена талабларига мунтазам риоя қилади, хусусан, тишини тозалайди, ювинади. Кўпинча қизлар шахсий гигиенага масъулият билан қарайди ва унга кўпроқ вақт ажратади. Йигитлар эса, аксинча, гигиена нормаларига мунтазам риоя қилмайди.

Мактаб ўқувчиларининг 31,8 фоизи мунтазам бадан-тарбия билан шугулланади. 23,3 фоизи эса машғул-отларни доим ҳам бажармайди, 7,4 фоизи ота-она тазйиқи остида бажаради. Деярли ҳар учинчи ўсмир (37 фоиз) бадантарбияни умуман бажармайди. Кўп ҳолларда бу қишлоқ жойларда истиқомат қилувчи ўсмир ва ўқувчи қизларга тааллуқли.

Тадқиқот натижалари аксарият ўсмирлар кунига уч марта: нонушта, тушлик ва кечки овқат тановул қилишини кўрсатади. Сўров ёш ўлғайиши билан ўсмирларда, гарчи бу уларнинг жисмоний ҳолатига салбий таъсир кўрсатса-да, овқат истеъмоли қисқаришини аниқлади. Фақат 39,3 фоиз ўқувчилар мактаб ошхонасида иссиқ овқат ейиш имкониятига эга. Ҳар бешинчи ўсмир (24,3 фоиз) деярли тушлик қилмайди, балки мактаб ошхонаси ёки кўчадан пирожка, беляши, сомса, бургерлар сотиб олиб тамадди қилади. Аниқланишича, ҳар учинчи ўсмирда тушлик кечки вақтга қолдирилади.

Тадқиқот натижаларига кўра, мактабда ўқиш ўсмирлар кун тартибидида ҳаққий ўрин эгаллайди. Бу ерда ҳар иккинчи ўсмир олти соатдан камроқ, ҳар учинчи ўсмир етти соатга яқин, деярли ҳар ўнинчи ўсмир саккиз соатга яқин вақтини ўтказиши. Ўсмирларга сабоқ олиш ёқадди, умуман, улар ўз мактабларида йўлга жўйилган таълим-тарбия жараёнини ижобий баҳолайди, ўқув юртларида эгалланган билимлар, ҳаётий кўникма ва маҳоратларини қадрлайди. Тадқиқотда иштирок этган ўсмирларнинг аксарияти мактабда эгалланган билим ва тажриба уларнинг келажаги учун муҳим аҳамият касб этишига ишончи қомил. Аксарият ўсмирлар мактабни ўз вақтини ёқимли ўтказиш, тенгдошлари билан мулоқот қилиш, турли қизиқарли тадбирларда иштирок этиш мумкин бўлган жой, деб билади.

Кўплаб ўсмирлар сеvimли фанлари сифатида кўпроқ математика ва информатикани эътироф этди. Сўровнинг ҳар бешинчи иштирокчиси эса бундай фанлар сирасига она тили ва тарих фанлари киришини таъкидлади. Ҳар ўнинчи иштирокчи инглиз тили дарсларини танадди. Ҳар иккинчи ўсмир қандайдир фан ёки фанлар бўйича кўшимча машғул-отлар, секция ва ижодий тўғаракларга қатнашади. Шу муносабат билан мактаб таълими тизимини тақомиллаштиришнинг давом эттириш, уни ёш авлоднинг таълим соҳасидаги эҳтиёжларига мослаштириш, хусусан, математика, физика, кимё, тарих, хорижий тиллар каби фанларни чуқурроқ ўқитиш, ўқувчиларнинг замонавий ахборот-коммуникация технологияларида фойдаланиши низоҳатда долзарблиги намён бўлмоқда.

Ўсмир ёшида кун тартиби бузилишининг жиддий шаклларида бири нафақат мактаб интизомига риоя қилмаслик, балки ўсмирларнинг бошқа машғул-отлар-

га сабабсиз келмаслиги ҳисобланади. Мактабдаги машғул-отларга келмаслик сабабли ўсмирда академик ўзлаштириш ёмонлашади, у бутунлай мактаб тартибидан чиқиб қолади, унинг ахлоқ чегарасидан чиқиш эҳти-моли ортади. Ўқувчиларнинг таъкидлашича, машғул-отларни асосан узрли сабаб, хусусан, касаллик сабабли қолдиришга мажбур бўлади. Асосан қишлоқ жойларида истиқомат қилувчи айрим ўсмирлар ўқув машғул-отларини ота-онасига ёрдам кўрсатиш зарурияти сабабли қолдиради. Деярли ҳар ўнинчи ўсмир дарсни оилавий тадбирларни ўтказиш сабаби билан қолдирган, баъзи ўсмирларнинг ўқишга келмаслик сабаби берилган ма-териални текшириш, доскага чиқариш, назорат ишлари ёзиш, бажарилмаган уй вазифалари билан боғлиқ кўрқувлар ҳисобланади.

Сўров давомидида аниқланишича, ўсмирлар кун тартибидида ўқувчиларнинг уй вазифаларини бажаришга кет-казган вақти муҳим аҳамиятга эга. Ўртача вақт тахми-нан 2,3-2,5 соатни ташкил қилади. Йигитлар билан тақ-қослаганда, қизлар уй вазифаларини тайёрлашга жид-дийроқ ёндашади ва бунга кўпроқ вақт сарфлайди.

Ижтимоий сўров

БУГУНГИ ЁШЛАР НИМАГА ҚИЗИҚАДИ?

Сўров натижаларига кўра, ҳар учинчи ўсмир мактаб дарсларидан сўнг қандайдир фан бўйича репетитор билан кўшимча машғул-от, спорт секцияси, ижодий тўғарак, мусика мактабларига боради. Улғайган сари олий ўқув юртларига киришга тайёрланиш билан боғлиқ кўшимча машғул-отларга қатновчи ўсмирлар сафи ор-тиб боради. Йигитлар кўпроқ спорт машғул-отларига қатнаса, қизлар репетиторга кўшимча машғул-отларга қатнайдилар. Ўсмирлар кун тартибидидаги ўзгариш бево-сита мактаб дарсларидан сўнг кўшимча машғул-отлар-га борганда, асосан улар орасида тушлик вақтида тўлақонли овқат тановулини ўтказиб юборадиганлар сонининг жиддий равишда ошиб бораётганлиги билан боғлиқ.

Бундай болаларда ўқув юкларини ортиб боради ва бўш вақт, шунингдек, ўқув машғул-отларидан сўнг дам олиш вақти кескин қисқаради.

Ўсмирлар кун тартиби тузилишида бўш вақт муҳим аҳамиятга эга, чунки ўқувчи ўзининг шахсий эҳтиёж-лари ва манфаатларидан келиб чиқиб, бу вақтдан ўз ихтиёрига кўра фойдаланади. Сўров натижаларига кўра, ўсмирларнинг 65,2 фоизи учун ўқишдан бўш вақ-тида дўстлар билан мулоқот қилиш улар ҳаёт фаоли-ятининг муҳим йўналиши ҳисобланади. 61,9 фоиз ўсмир бўш вақтида телевизион дастурларни кўришни афзал кўради. Сўров ёрдамида ҳозирги кунда бадий ва таъ-лимга оид адабиётларни ўқиш, ижтимоий тармоқлар-да мулоқот қилиш, ижодий тўғараклар, спорт билан шугулланиш бўш вақтининг оммабоп шакллари ай-ланмоқда.

Сўров маълумотларига кўра, ўқишдан ташқари бўш вақтнинг асосий қисмини ўқувчилар ота-онасига уй ишларида ёрдам бериш (75,9 фоиз) ва кичик ёшдаги болаларга қараб туриш (72,9 фоиз)га сарфламоқда. Қизлар (89,2 фоиз) бўш вақтининг энг кўп қисмини ота-онасига уй ишларида ёрдам беришга сарфлайди. Йигитлар (62,2 фоизи) кўпроқ вақтини ижтимоий тар-моқларда дўстлари билан мулоқот қилиш билан ўтқа-зади. Ота-онасига ёрдам бериш ўрнига вақтини теле-визор кўришга сарфлайди. Қишлоқ жойларида ота-онасига ёрдам бериш билан боғлиқ вазифалар кўпроқ йигитлар зиммасига юклатилади.

Сўров доирасида кечки пайт (20:30 дан сўнг) кўча, маҳалла ва кафеларда дўстлари билан мулоқот қилиш-да давом этаётган ўсмирлар борлиги ҳам аниқланди. Бўш вақтини шу тариқа ўтказувчи ўсмирлар (асосан юкори синф йигитлари) ахлоқий чегараларни бузиш-га мойиллигининг эгри индикатори ҳисобланади. Ўсмирларнинг кечки пайт уйдан чиқиб кетиш имкония-ти борлиги ота-оналар фарзандларини қаттиқ назорат қилмаётганидан далолат беради.

Сўров натижаларига кўра, деярли ҳар учинчи ўсмир қандайдир жиддий қизиқиш ва машғул-отларга эга эмас, бўш вақтини асосан теледастурлар кўриш ёки кўчада тенгдошлари билан ўтказиши. Бироқ, айнан шу ёшдагилар мунтазам қандайдир юмуш билан машғул бўлиши, ижод, спорт, тилларни ўрганишга қизиқиши жуда муҳим. Ўтказилган сўров оdatда қонунбузилиш-лари ўқув юртларида машғул-отларни тизимли ўтказиб юборадиган, ҳеч қандай доимий қизиқишга эга бўлма-ган вояга етмаганлар томонидан содир бўлаётганли-гини кўрсатади.

Тадқиқот доирасида деярли ҳар бешинчи ўқувчи ик-кинчи сменада ўқиши аниқланди. Биринчи сменада тақ-сил олаётган ўсмирлар орасида ҳар учинчи ўсмир кўшимча машғул-отларга қатнаса, иккинчи сменада ўқиб-отганлар орасида эса бундай машғул-отларга фа-қат ҳар ўнинчи ўсмир қатнайдилар. Сўров натижаларига кўра, иккинчи сменада ўқиб-отган ўсмирларнинг бўш вақт имкониятлари чегараланган. Юклар билан даврининг дам олиш даври билан муносоиблиги таъминланган

дарс машғул-отларининг қатъий жад-валини ишлаб чиқиш иккинчи смена-да ўқишининг салбий оқибатларини бир мунча юмшатиши мумкин. Бироқ, уму-ман олганда, сўров фуқароларнинг барча ўқувчиларни биринчи сменада ўқишга ўтказиш зарурияти ҳақидаги фикрини аниқлади.

Сўров ўсмир кун тартибидида акс эт-тирилган ҳаёт тарзининг муайян алго-ритмлари маълум даражада ўсмирнинг ахлоқий фазилатлари ва шахс сифа-тида шаклланишига жиддий таъсир кўрсатишини на-моён қилди.

Барча ўқувчиларга тўғри келадиغان универсал кун тартиби мавжуд эмас. Ўсмирнинг кун тартиби инди-видуал характерга эга бўлиб, унинг оиласи, қизиқиш-лари доираси, оилавий аънаёнлар ва оdatлар, пиро-вардиди, оиладаги тарбия асосида шаклланади. Шу муносабат билан ота-оналарнинг ўз болаларини тар-биялаш жараёнида ўқитувчилар билан ўзаро ҳамкор-ликдаги иштирокини фаоллаштиришга йўналтирилган оилалардаги тарбиявий-маърифий ишларни кучайти-риш, уларнинг педагогик компетентлигини ошириш, ота-оналар томонидан фарзандларининг ўқув машғу-лотларига қатнаши, бўш вақтини мазмунли ўтказиши, ижтимоий тармоқлардаги мулоқотини назорат қилиш-ни кучайтириш ишларини давом эттириш жуда муҳим. Муаммолар оилаларда ўсмирларни қонунбузарлик ҳолат-ларини содир этишдан фақатгина ота-оналар, ўқитув-чилар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва жамоат ташкилотлари ҳодимларининг биргаликдаги саяй-ҳаракатлари билан асраб қолиш мумкин. Вояга етма-ганлар томонидан қонунбузарликларни содир этиш са-баб ва оқибатларини бартараф этиш мақсадида ота-она ва педагогларнинг фикрича, маҳалла фуқаролари йиғинларида тизимли ўқув ва ахборот-маърифий кам-паниялар ташкил этиш, ёшлар бандлигини таъмин-лаш ва бўш вақтини мазмунли ўтказишга доир иш-ларни фаоллаштириш зарур.

Умуман олганда, сўров ўрта ва юкори мактаб ёши-даги ўсмирларнинг мутлоқ кўпчилиги ҳаётда аниқ мақ-сад ва келгуси режаларга эга эканлигини кўрсатди. Ўсмирларнинг устувор ҳаётий мақсадлари турфа ха-рактерга эга бўлиб, улар энг аввало, улғайиш, тезроқ болаликдан муостақил ҳаётга ўтиш интилишларига асос-ланган. Ўсмирлар ўз келажагини Ватанга хизмат қилиш каби олий мақсад билан боғламоқда, йигит ва қизлар жамятининг муносиб аззоси, керакли инсон бўлиб ети-шиб, ўз ота-оналарига кўмакчи ва таянч бўлиш иста-гида.

**“Ижтимоий фикр” жамоатчилик фикрини
ўрганиш маркази материаллари асосида
О.ХАРЧЕНКО тайёрлади**

“БАХТЛИ МАКТАБЛАР” ЛОЙИҲАСИ ОММАЛАШТИРИЛМОҚДА

Пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги 70-умумтаълим мактабиди Тошкент шахридаги умумтаълим мактаблари психологлари малакасини ошириш, билим кўникмаларини ривожлантириш, “Бахтли мактаблар” лойиҳасини оммалаштиришга қаратилган ўқув-семинари ташкил этилди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълим вазирлиги мутахассис-лари, мактаб психологлари ва педа-гоглар иштирок этди.

Семинар давомидида иштирокчилар оилавий кадрият ва қондалар, педа-гогик жамоани ахиллаштириш, ўсмирлар орасида мустаҳкам дўстлиқни шакллантириш каби маса-лаларда баҳс-мунозаралар олиб бор-ди.

– Қарийб йигирма йилдан бери психолог сифатида фаолият юрита-ман, – дейди ЎЗА мухбирига Юнус-обод туманидаги 240-умумтаълим мактаби амалиётчи психологи Ма-

лика Сохибжоновна. – Ўқув-семинар-да ўсмирлардаги зарарли оdatлар-нинг олдини олиш ва тенгдошлари, ота-оналар билан муомаладаги муаммоларни ўрганишга бағишлан-ган тренинг машғул-отлари бўлиб ўтди. Тренингларни видеоуроликлар, интерактив ўйинлар билан бойитган ҳолда олиб бордик. Бугунги машғу-лотларда ҳам тумандаги 40 та мак-таб психологлари иштирок этди. Мақсадимиз “Бахтли мактаблар” лойиҳасини оммалаштириш. Бунинг учун эса, аввало, оилалар бахтли бўлиши лозим.

Инобат АХАТОВА

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Чилонзор туман Танлов комиссияси туманда жойлашган қуйи-даги таълим муассасаси ошхонасида ишлаш учун ижарачи корхо-наларга		
ТАНЛОВ (ТЕНДЕР) ЭЪЛОН ҚИЛАДИ		
Танловга ҳужжатлар 2018 йил 16 декабрь кунини соат 18:00 га қадар Чилонзор туман Халқ таълим бўлимида қабул қилинади. Танлов 2018 йил 17 декабрь кунини Чилонзор туманида жойлашган 184-сонли мактабда соат 10:00 да бўлиб ўтади. Манзил: 9-мавзе, 10-уй. Тел: (71) 278-13-11. Мўлжал: “Хосилот” ошхонаси.		
№	Муассаса номи	Манзили
1	Тошкент банк ҳисоб-кредит коллежи	Тошкент вилояти, Зангиота тумани, Усмон Юсупов кўчаси, 1-уй.

П.Ф.Боровский номидаги тиббиёт коллежи томонидан 2006 йилда Мир-азизова Дилдора Адилевна номига б е р и л г а н К № 532868 рақам-ли диплом йўқол-ганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Янгиликлар

МУНОСИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Маълумки, жамиятимизда ўзининг аъло хулқи, илмий ва ижодий изланиши, маданият ва спорт соҳаларидаги ютуқлари билан тенгдошларига ўрнатқ бўлиб келаётган қизларга Зулфат номидаги давлат мукофоти таъсис этилган.

Куни кеча ушбу мукофотга номзодларни саралаш бўйича Тошкент шахар босқичи бўлиб ўтди. Танлов-нинг ҳудудий ва шахар босқичида қатнашиш учун 3 мингдан зиёд номзод ҳужжат топширган. Уч кун да-вом этган саралаш босқичида 7 та йўналиш бўйича 21 нафар иқтидорли қизлар республика босқичига тавсия этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 2 февралдаги ҳамда 29 мартдаги Фармонида мувофиқ танлов йўналишларига спорт ва жамоатчи-лик йўналишлари киритилган. Шунингдек, мукофот-га 14 ёшдан 30 ёшгача бўлган қизлар номзод сифа-тида тавсия этилиши мумкин.

ХИТОЙНИНГ НУФУЗЛИ КОМПАНИЯСИ БИЛАН ҲАМКОРЛИК

Тошкент шахар ҳокимлигида CCTEG Chongqing Engineering Co. Ltd. компанияси вакиллари билан учрашув бўлиб ўтди.

Хитойнинг Чонгчин провинциясида 1953 йилда асос солинган ушбу компания ўзининг 60 йилдан ортиқ фаолияти давомидида қурилиш, муниципал, иш-лаб чиқариш ва табиатни муҳофаза қилиш инфра-тузилмаларини лойиҳалаш, муҳандислик тадқиқоти ва техника назорати ҳамда бошқа йўналишларда ул-кан тажрибага эгадир.

Компанияда мингдан ортиқ муҳандислар фаолият юритиб, Хитойнинг ривожланган компаниялари 10 талигига кирувчи, 35 миллион аҳолига эга бўлган Чонгчин провинциясининг энг йирик лойиҳалаш ком-панияси ҳисобланади.

Учрашув давомидида компания вакиллари томони-дан шахримизнинг ирригация тармоқларидаги муаммоларни бартараф этиш, шунингдек, пойтахт-даги каналларга туташ ҳудудларни ободонлаштириш, сийилгоҳлар, аҳоли дам олиши учун қулай шароит-лар яратиш бўйича олиб борилаётган ишларни бир-галикда лойиҳалаштиришга қаратилган кўплаб тақ-лифлар билдирилди.

ТИЛ МАРКАЗИ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

Ўзбекистон Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги тасарруфидаги 2-сонли Тошкент юридик коллежи биносиди “Корейс-ўзбек корейс тили маркази”нинг расмий очилиш маросими бўлиб ўтди.

Қайд этилишича, ушбу тил маркази Ташқи меҳнат миграцияси масалалари агентлиги би-лан Корея инсон ресурсларини ривожлантириш институти ўртасида 2018 йил 8 ноябрда тузил-ган ҳамкорлик Меморандумига мувофиқ Ташқи меҳнат миграцияси масалалари агентлиги ва Корея малакани ривожлантириш институти ҳам-корлигида ташкил этилган.

— Бундан кўзланган асосий мақсад Корея Республикасида ишлаш истагида бўлган Ўзбе-кистон фуқароларини корейс тили ва Кореяда энг кўп талаб этиладиган мутахассисликлар бўйича касбларга ўқитиш орқали уларнинг Ко-реяда муносиб иш топишларига кўмаклашиш-дир, – дейилади вазирлик хабариди.

Қайд этилишича, “Корейс-ўзбек корейс тили маркази” сингари ўқув марказлари босқичма-босқич Фарғона, Қарши, Нукус ва республика-нинг бошқа ҳудудларида ҳам очилади.

ЎЗБЕКИСТОН БЎЙЛАБ САЁҲАТ ҚИЛ!

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 7 февралдаги “Ички туризмни жадал ривожлантиришнинг таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қарорининг 2-банди “б” қисмида ҳудудларни барқарор ижтимоий-иқтисодий рив-ожлантиришнинг энг муҳим омилларидан бири сифатида ички туризмни жадал ривожлантириш, фуқароларни мамлакатимизнинг маданий-тари-хий мероси ҳамда табиий бойликлари билан таништириш мақсадида республиканинг барча шахарларида “Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қил!” шиори остида ташқи реклама воситаларини (баннерлар) тайёрлаш ва ўрнатиш орқали ички туризмни кенг тарғиб қилиш кўзда тутилган.

Тошкент шахар ҳокимлиги, Тошкент шахар ту-ризмни ривожлантириш департаменти ва “Тош-кент реклама-сервис” ДУК томонидан жорий йилда Тошкент шахри ҳудудида 30 та жой ҳисоб-га олиниб, жойларда “Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қил!” шиори остида ташқи реклама во-ситаларини (баннерлар) ўрнатилиши режалаш-тирилган эди. Ҳозирги кунда режадаги ишлар ўз амалий ифодасини топди.

**Тошкент шахар ҳокимлиги
Матбуот хизмати**

МАРКИРОВКАЛАНИШИ МАЖБУРИЙ БЎЛГАН ТОВАРЛАР РЎЙҲАТИ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг жорий йил 30 ноябрда “Алоҳида турдаги товарларни маркировкалашнинг замонавий усулларини жорий этишга доир чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори қабул қилинди. Унда маркировкалаш мажбурий бўлган 54 та товарлар гуруҳлари рўйхати тақдим этилган.

Ноконуний сотиладиган, зарарли, контрафакт ва қалбаки маҳсулотлар ҳажмининг ортиб бориши фуқаролар ҳаёти ва саломатлигига зиён етқа-зади, носоғлом рақобатни вужудга келтирди ҳамда коррупция ва бошқа ҳуқуқбузарликларнинг юзага келишига замин яратди.

Маҳсулотларнинг юртимиз ҳуду-дига ноконуний олиб кирилишини бартараф этиш, алоҳида турдаги товарларни ишлаб чиқариш ва со-тиш, уларнинг самарали қайд эти-лишини таъминлаш, шунингдек, солиқ ва бошқа мажбурий тўлов-лар йиғимини ошириш мақсадида мамлакатимизда 2019 йил 1 авгу-стдан бошлаб, импорт қилинади-ган ва маҳаллий товарларни маж-бурий маркировкалаш босқичма-босқич жорий этилади. Марки-ровкалаш учун товарнинг тоифа-сига қараб, ҳимоя белгиси ёки нано-молекуляр технология қўлланилади.

Вино, пиво, бензин, дизель ёқил-

ғиси, дори воситалари, ўғит, атир, соч ювиш воситалари, косметика во-ситалари, совун ва бошқа кўплаб то-варлар маркировкалаш мажбурий бўлган товарлар рўйхати киритил-ди. Ушбу маҳсулотларни 2019 йил 1 августдан кейин маркировкасиз со-тиш тақиқланади. Рўйхатга кейинча-лик киритиладиган товарларга кел-сак, уларни маркировкалаш учун 180 кун муҳлат берилади.

Маркировкалаш билан хизматни етказиб берувчи шугулланади. Уни Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентли-ги 2019 йил 1 февралгача танлайди. Шартнома муддати давомидида кўрса-тиладиган хизмат нархини қайд эт-ган ҳолда, у билан беш йилдан ўн йилгача бўлган муддатда шартнома тузилади.

Маркировка тартиби, нархи ва бошқа маълумотлар 2019 йилнинг 1 январидида белгиланади.

**Роман БОНДАРЧУК,
ЎЗА мухбири**

Шахмат

МУЗАФФАР ШАХМАТЧИЛАРИМИЗГА АВТОМОБИЛЛАР ТОПШИРИЛДИ

Туркияда 24 ноябрь – 3 декабрь кунлари ўтган ўсмирлар ўртасидаги Жаҳон шахмат олимпиадасида Ўзбекистон терма жамоаси 9 имкониятдан 8 очко жамғариб, шохсупага кўтарилган эди.

Мазкур Олимпиадада Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоасининг тарихий ғалабасига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшган халқаро гроссмейстер Нодирбек Абдухаликов, халқаро тоифадаги спорт усталари Нодирбек Ёқубов ва Шамсиддин Воҳидов Ўзбекистон Республикаси Президентини соғиниб, "Spark" автомобили билан тақдирланди.

Тақдирлаш маросимида мамлакатимизда навқирон авлодни жисмонан соғлом, маънави рақамли интеллект саломатлиги этиб вояга етказиш, спортнинг барча турлари қатори шахматни изчил ривожлантиришга қаратилган улкан эътибор ва ғамхўрлик самарасида ўзбек шахмат мактаби вакиллари нуфузли халқаро мусобақаларда юқори нати-

жаларга эришадигани таъкидланди.

Дарҳақиқат, шахматчиларимиз сўнгги йилларда нуфузли мусобақаларда Ватанимиз шарафини муносиб ҳимоя қилиб келмоқда. Жумладан, дунёнинг 39 давлатидан 46 жамоа иштирок этган Жаҳон шахмат олимпиадасида вакилларимиз Россия, Хитой, Хиндистон, Эрон, Украина, Венгрия, Польша ва Молдова каби мамлакатларнинг кучли терма жамоаларини мағлубиятга учратди. Фақат АКШ терма жамоасига кичик ҳисобда имкониятни бой берди ва яқунда мусобақа ғолибига айланди.

Мазкур мусобақада Нодирбек Ёқубов 9 имкониятдан 8 очко жамғариб, ўз тахтасида олтин медалга сазовор бўлган бўлса, Шам-

сиддин Воҳидов 8 имкониятдан 7,5 очко жамғариб, тўртинчи тахтада олтин медални қўлга киритди.

— Менинг ғалабам — халқимизнинг ғалабаси. Халқаро майдонда Ўзбекистон шарафини ҳимоя қилаётганимдан мамнунман. Келгусида бундан-да юксак натижаларни қайд этиш учун тинимсиз ҳаракат қиламан, — деди ўза муҳбирига Н.Абдухаликов. — Бизнинг камтарона меҳнатларимизни юқори баҳолаб, автомобиль билан тақдирлаган Президентимиздан миннатдоримиз.

Тақдирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А.Абдухалимов Президентимизнинг шахматчиларга йўллаган табригини ўқиб эшиттирди.

Жавохир ТОШХУЖАЕВ

АТОҚЛИ ОЛИМНИ ХОТИРЛАБ...

Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби, академик Маҳмуд Салоҳиддинов дифференциал тенгламалар ҳамда махсус функциялар ва интегро-дифференциал операторлар назариясини ривожлантиришга улкан ҳисса қўшган.

У учинчи тартибли қўшма ва аралаш қўшма типга тегишли тенгламаларнинг тўлиқ классификацияси, каноник кўриниши, учинчи тартибли аралаш қўшма типдаги модель ва умумий кўринишдаги тенгламалар учун бир қатор янги чегаравий масалалар бўйича изланишлар олиб борган.

Пойтахтимизда атоқли математик олим М.Салоҳиддинов таваллудининг 85 йиллигига бағишлаб ўтказилган "Дифференциал тенгламаларнинг замонавий муаммолари ва уларнинг татбиқлари" мавзусидаги илмий анжуманда ана шулар хусусида сўз борди.

Ўзбекистон Фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети, В.И.Романовский номидаги математика институтининг ҳамкорлигида ташкил этилган анжуманда ЎзФА президенти Б.Йўлдошев ва бошқалар мамлакатимизда математика ва физика фани ривожини олимларимизнинг улкан меҳнати синггани, бунда М.Салоҳиддиновнинг алоҳида ўрни борлигини таъкидлади.

Атоқли олимнинг ўзбек математика мактабини дунёга танитишда муҳим аҳамиятга эга бўлган фундаментал тадқиқотлари, илмий ишланмалари, монография ва мақолалари юртимиз ва чет эл ил-

мий жамоатчилиги ўртасида юксак эътирофга сазовор бўлган. Моҳир ва талабчан мураббий сифатида кўплаб ёшларга устозлик қилган. Унинг раҳбарлигида ўнлаб фан докторлари ва номзодлари тайёрланган.

— Мана шундай олимнинг шоғирди эканимдан фахрланаман, — дейди ўза муҳбирига физика-математика фанлари доктори Бахтиёр Қодирқулов. — Бугун устозимнинг орамизда йўқлиги нафақат мен ёки бошқа шоғирдларига, балки бутун математика оламига яққол сезилиб туради. Ўқилиши таъомлагач, устозим Маҳмуд домланинг йўналиши бўйича илмий иш олиб бордим ва шу соҳа ривожини йўлида баҳоли қудрат меҳнат қилмоқдаман.

Анжуман иши Ўзбекистон Фанлар академияси В.И.Романовский номидаги математика институтининг биносида давом эттирилди. Унда Қозоғистон Миллий Фанлар академияси академиги Т.Қалыев, Қозоғистон Миллий Фанлар академияси мухбир аъзоси М.Садибеков ва мамлакатимиз етакчи математик олимларининг дифференциал тенгламаларнинг замонавий муаммолари ва уларнинг татбиқларига доир илмий маърузалари тингланди.

Даврон СУННАТОВ

мадим. Кўкарди. Бошингиз узра соябон бўлгач, паноҳида гуллар узоқ вақт очилиб тураверди. Ўз ишимдан қувониб кетаман. Йўқ, отажон, кечиринг. Аввал сиздан қувонишим керак. Сиз менга соҳибкороналикни, тоқ зангидек ишда чайирлик, ҳалоллик, ҳақиқат йўлида курашишни ўргатдингиз. Ойдин йўлингиздан юриб юзим ёруғ, ноним бутун бўлди.

Менга қолдирган яхши хислатларингиз — улғур меросингиз учун таъзим қиламан.

ОХИРАТ САНДИГИ

Отанинг боғига Хизр барака берган: бола-чақа яйраб есам, бозорда сотсам, кўрт-кумурсқа, қушлар баҳра олсам узуми ода бўлмайди.

— Богдан вақтим чоқ бўлиб юрганга беадад шукр, — дейди ота, — ҳалол меҳнат таннинг садақаси.

Қариганда тантилиги ошиб, токи йўқ ва ночорларга катта пақирда узум тарқатишни одат қилди. Кўпнинг оғзига элак тутиб бўлмас экан. Кимдир отанинг шаънига: "Қўли очик сажийга Оллоҳ ҳам хазинасини очиб қўярган", деса, "қирқ йилдан буён узум сотган пулига сандиги аллақачон тўлган, қанча узум улашсам кам", дея висир-висир қилди бир хасис кимса. Ота қазо қилди. Сандигини очишса ғассол ва гўрковга аталган омонатдан бошқа ҳеч нарса йўқ.

Лекин содда ва мўмин богдоннинг охират сандиги савобларга тўлган эди.

ҒУРУР

Ёш йигитга учта ўғри ёпишди:

— Жонинг керак бўлса, бор пулингни бер, бўлмаса... — дўк қилди улар. Йигит чайир эди. Мана сенларга пул, — дея кетма-кет мушт туширди уларга. Ўғрилardan бири ҳийла ишлатиб, йигитни чапиб йикитди.

Чўнтагини кавлашса, бир мирдан ортиқ пули йўқ.

— Вой, пасткаш-ей, бир мирига шунча уришасанми, жонингни қийнаб. — Ҳа йрон бўлди ўғриллар.

Бир мирим учун эмас, ғурурим учун уришдим, — деди йигит рақибларини уялтириб.

Ғани АБДУЛЛАЕВ

ЭЪТИБОРДАН МАМНУН КЎНГИЛЛАР

Тошкент фотосуратлар уйида "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия фонди томонидан Тошкент шаҳрида истиқомат қилувчи имконияти чекланган фуқаролар учун хайрия тadbири ўтказилди. Tadbир доирасида имконияти чекланган фуқаролар учун махсус ногиронлик аравачалари ва унинг эҳтиёт қисмлари, юриш мосламалари топширилди.

— Фондимиз имконияти чекланган фуқароларни ҳар томонлама ижтимоий қўллаб-қувватлашни ўз олдига мақсад қилган, — дейди "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия фонди раиси ўринбосари Нозимжон Мўминов. — Бу каби тadbирлар нафақат Тошкент шаҳрида, балки республикамизнинг барча ҳудудларида ўтказилади. Фонд томонидан мурувват йўналишидаги халқаро ҳамкорлар билан биргаликда жорий йилда 520 ногиронлик аравачалари кам таъминланган оила фарзандлари ҳамда имконияти чекланган фуқароларга топширилди.

Жорий йилнинг 26-30 ноябрь кунлари Тошкент шаҳрининг Юнусобод туманида истиқомат қилувчи 100 нафарга яқин ижтимоий ҳимояга муҳтож имконияти чекланган хотин-қизлар малакали шифокорлар томонидан чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказилиб, уларга дори-дармон воситалари тарқатилди.

(ЎЗА)

Қатралар

САВОБ

— Икковинг нега бир-бирингга тескарисан? — деди қора қумғон сув билан ўтга. — Ўз ҳолларингга қўйсан, биринг ҳаммани вайрон қилсан, иккинчиги дуч келган нарсани қуйдирасан. Сенларни иноқлаштириб қўямасам бўлмайдиганга ўхшайди.

— Иложини топсанг розимиз, — дейишди сув билан ўт. Қумғон ичига сувни тўлдириб, ўзини ўтга тутди. Биқирлатиб сувни қайнатди. Ишлаб чанқаган деҳқонга чой тутди, кайфиятини чоғ этди. Бир-бирига чап бўлганини келиштириб, ишга солишнинг савобига не етсин.

ШИЖОАТ

— Кичкинасан-у ўзингдан катта кўнғизнинг тағида қолиб кетай-кетай деб қандай судраб келясан? — қумолига ҳайрат билан боқди калтачесак.

— Жуссам эмас, — уқтирди унга қумоли, — шижоатим судраб келяпти. Гавданг бўлса-ю, шижоатинг бўлмаса бекордир.

ДАВОЛАШ

Ўчоқда тўнтарилган қозоннинг тағида олов ловлов ёнади. Шўрваси милт-милт қайнаётган қозон эса ҳайрон:

— Шеригимнинг ичини нега қуйдираяпсан?

— Ишламай бекор ётаверганидан ич касалига — занга мубтало бўлган экан. Қуйдириб даволаяпман. Меҳнатнинг даволигини билганида шундай қуноғ тушмасди, — деди олов ўчоқдан қип-қизил тилини чиқариб.

МЕРОС

Яна қабрингиз ёнидаман, отажон. Кечиринг, мен баъзилар сингари мармар тош қўйиб, унга номингизни ўйиб ёзмадим. Ўзингиз ҳам: "Кўз юмсам, менга мармар тош қўйма. Одамлар сенга яхши одобинг, меҳнатинг учун отангга раҳмат деса, мармар тошингдан улғу-ку бу", — деган эдингиз. Қабрингиз ёнидаги тоқ тағидан нам арит-

ҚАҲРАМОНЛАР ҲАҚИДА КИТОБ

Бугуннинг қаҳрамонлари кимлар? Биз ёшларга кимларни ибрат қилиб кўрсатишимиз мумкин ва лозим?!

Кун сайин, йил сайин ривожланаётган дунёда қаҳрамонлар ҳақидаги мезон, ўлчов ҳам ўзгариб бормоқда. Аммо бир баҳо мезони борки, у асрлар силсиласидан эсон-омон ўтиб келаётган ва ҳамон асосий ҳакам. Бу — халқ эътирофи, элнинг ишончи.

2017 йил декабрь ойида илк бор мамлакатимиз Қишлоқ ҳўжалиги ходимлари кўнига бағишлаб ўтказилган тантанали маросимда давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев деҳқонлар, миришкорлар меҳнатига юқори баҳо берар экан, жумладан, шундай деган эди:

"...Салмоқли ютуқлар ҳақида гапирганда, сиз, азиз фермер ва деҳқонлар, барча миришкорларнинг фидокорона меҳнатингизни, шу соҳа ривожига умрини, бутун ҳаётини бағишлаган инсонлар номларини фахр билан тилга оламиз.

Айниқса, Ўзбекистон Қаҳрамонлари Азим Латипов, Аваз Эргашев, Анорбой Эшматов, Парда Зиёдов, Сарсенбай Сейтназаров, Дўстмурод Абдуллаев, Исахон Бахромоф, Сиёсатхон Абдуллаев, Аваз Хосилоф, Гулмат Хайитметов, Шарифбой Ражабов, Аҳмад Нарзуллаев, Абдумурод Бозоров, Абдурайим Хомидов, Патилахон Эргашев, Халчахон Мирзаева, Тўра Нарзиев каби фидойи юртдошларимиз ҳақида ҳар қанча гапирсак арзийди".

Ўза ижодий жамоаси Президентимиз фахр билан тилга олган замонамиз қаҳрамонлари ҳақида китоб тайёрланди. Ташаббус Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси томонидан қўллаб-қувватланди.

Тошкентдаги "Академнашр" нашриётида "Ўза кутубхонаси" туркумида чоп этилган "Биллурнинг гардиши ёхуд замондошларимиз сиёратига чизгилар" номли китобда мамлакатимиз қишлоқ ҳўжалиги соҳасида меҳнат қилаётган Ўзбекистон Қаҳрамонлари ҳақидаги мақола ва очерклар жамланган.

Ўзбекистон Қаҳрамони унвони Ватанимизнинг энг олий мукофоти. У бирон бир соҳада узоқ йиллар самарали меҳнат қилган, ёрқин муваффақиятларга эришган, Ватан ва халқ олдидаги хизматлари кўп марта эътироф этилган фидойи инсонларга берилади.

"Ҳар бир қаҳрамон — бир дунё... Зеро, биллурнинг гардишида, яъни ҳар бир қиррасида қуёш нури ўзгача товланади. Ҳар бир қирранинг ўзига хос жилваси бўлади... Замонамиздаги ўзгаришларни илган, илган заҳоти амалга татбиқ қилган, шунингдек, замонага ҳамнафас қадам ташлаётган деҳқон миришкорлар қайсибир маънода биллурнинг гардишига ўхшайди", деб ёзади китобга ёзган сўзбошида лойиҳа муаллифлари.

Маълумки, Президентимиз ташаббуси билан ҳар йили декабрь ойининг иккинчиси яқшанбаси мамлакатимизда Қишлоқ ҳўжалиги ходимлари кўни этиб белгиланган. Шунга мувофиқ, келаётган яқшанба — 9 декабрь кўни мамлакатимиз қишлоқ ҳўжалиги меҳнатқашлари ўз байрамларини иккинчи марта нишонлайди. Мазкур китобдан жой олган очерклар ушбу сана олдида, яъни октябрь, ноябрь, декабрь ойларида ҳафтасига иккитадан Ўза веб-сайтида бериб борилади ва сайтимиз ўқувчилари томонидан илиқ қўтиб олинди.

Ўзбекистон Қаҳрамонлари ҳаёти ва фаолияти ҳақидаги очерклар билан танишар экансиз, уларнинг сиёратини — ички дунёси, ҳисоб ўтган машаққатли меҳнат йўли, эришган натижалари, оиласи, фарзандларига муносабати сизни қизиқтиради. Беихтиёр, уларнинг бежиз Қаҳрамон бўлмаганига иқдор бўласиз, китоб қаҳрамонларини яхши қўриб қоласиз.

Ўза муҳбирлари ҳар бир Қаҳрамоннинг сурати ва сиёратини бадий ифодалашга ўзига хос маҳорат билан ёндашган. Мақолаларнинг ҳеч бири услуб жиҳатидан бир-бирига ўхшамайди. Уларни очерк ҳам, публицистик ҳикоя ҳам дейиш мумкин.

Бундан мақсад Президентимизнинг китоб ва китобхонлик маданиятини юксалтириш борасидаги эзгу ташаббусларига қанот бўлиш, ана шу олижаноб ишга оз бўлса-да, ҳисса қўиш, айниқса, ёш авлодни орамиздаги қаҳрамонлар билан таништиришдир.

Китоб ўзига хос дизайнда, замонавий матбаачилик ютуқларидан фойдаланилган ҳолда чоп этилган. Албатта, илк таъриба сифатида тўғламда айрим камчиликлар бўлиши мумкин ва бу табиий. Китоб ҳақида ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашадиган ўқувчиларга олдиндан миннатдорлик билдирамиз.

Мухтасар айтганда, бу янги китоб жавонигиздан мустаҳкам ўрин эгаллайди, деган умиддамиз.

Абдулалот ТАЙПАТОВ,
Ўза муҳбири

ЎЗГИДРОМЕТ
ХАБАР ҚИЛАДИ

ликда эсди. Ҳарорат кечаси — 5-7, кундузи — 10-12 даража илқ бўлади.

Ўзгидрометнинг мотирион хизмати маълумотига кўра, 8 декабрда Тошкент шаҳрининг об-ҳаво шароити шаҳар ҳаво муҳитида зарарли моддаларнинг бир оз тарқалиб кетишига имконият яратди, шифосланиш даражаси паст бўлади.